

SLOBODA, ALI NE SAMOVOLJA

(In memoriam J. A. Jungmann-a, 1889—1975)

U našem stoljeću Austrija je na području liturgije dala dva velika čovjeka: najvećeg propagatora sudjelovanja vjernika u liturgiji P. Parscha OSA i velikog učenjaka, koji je dao najveći impuls liturgijskoj reformi II. vatikanskog sabora, J. A. Jungmanna SJ. Barem za nekoliko godina središte kršćanskog svijeta u liturgijskom gibanju bilo je u Klosterneunburgu kod Beča, a isto tako barem za nekoliko godina središte kršćanskog svijeta u liturgijskoj nauci bilo je u Innsbrucku.

J. A. Jungmann je najveći dio svog života proveo u Innsbrucku. Malo je poznato da je kao mladi svećenik neko vrijeme živio u Hrvatskoj. Bio je naučio i nešto malo hrvatski jezik. G. 1958. pisao mi je da razumije gotovo sve ako mu pišem hrvatski, ali da se ne usuđuje išta hrvatski napisati.

Kroz pedeset godina naučnog rada napisao je bezbroj članaka, studija i knjiga liturgijskog i pastoralnog sadržaja. Liturgiju je proučavao i promicao liturgijsku reformu gledajući crkveni život kroz prizmu *dušobrižništva i aktivnog sudjelovanja vjernika u liturgiji*. Njegovo djelo »Missarum sollemnia« (Wien 1948, 2 sveska) najozbiljnija je naučna studija o sv. misi u prvoj polovici 20. stoljeća. Više nego itko drugi on je uplivao da liturgijska reforma za vrijeme i poslije II. vatikanskog sabora računa na pastoralne razloge više nego na išta drugo. Taj je njegov upliv dao izraziti pečat liturgijskoj konstituciji i kasnijim dokumentima o liturgiji.

Danas dok pišem ove retke (14. ožujka) upravo je dan rođenja najvećeg fizičara prve polovice 20. stoljeća A. Einsteina. Spontano mi se nameće usporedba s najvećim liturgičarom prve polovice 20. stoljeća J. A. Jungmannom. Osloboditelj atomske energije trpio je pod kraj života od grizodušja, jer je imao razlog bojazni da će ljudi tu oslobođenu atomsku energiju upotrebljavati više na zlo nego na dobro. Još teže grizodušje zahvatilo je zadnjih godina života osloboditelja vršenja božanskih misterija od krutih forma u kojima su se bili »odrvnili« i »okamenili« (Jungmannovi izrazi).

Lošu sudbinu imala je njegova knjiga iz g. 1936 »Die Frohbotschaft und unsere Glaubensverkündigung« (Radosna vijest i naše navješćivanje vjere). Slabo je bila primljena od najviše crkvene vlasti. Poslije tog prvog upornog traženja slobode za vršenje božanskih otajstava morao je kroz nekoliko godina zašutjeti. Sasvim je drukčije djelovala daleko otvorenija i konkretnija njegova živa riječ pred »vrlo konzervativnim forumom« liturgijsko-pastoralnih kongresa u Luganu g. 1953. (predsjedao kard. Ottaviani) i u Asizu g. 1956. (predsjedao kard. Cicogniani, a bilo je prisutno i preko 100 biskupa). Već tada je bilo očigledno da će crkvena vlast provesti reformu liturgije, pa je on izrazio svoju veliku radost zbog toga: »Ono što se je kroz stoljeća odrvenilo i okamenilo počinje se smekšavati, sviće svijetli dan, Crkva se okuplja kao narod Božji u molitvi« (završetak njegova predavanja na kongresu u Asizu). — Koliko ga je veselilo oslobođenje od krutih forma, toliko su ga žalostile slabe posljedice zbog zlouporabe slobode u liturgiji. Njegov učenik A. J. Wackers piše o tom: »Vrlo teško je podnosio tu zloupotrebu slobode. Radi toga su zadnje godine njegova života bile zasjenjene dubokom žalošću« (Kirchenzeitung für das Bistum Aachen 1975, br. 6, str. 11).

Pred kratko vrijeme obaviještena je svjetska javnost o ozbiljnoj opasnosti da će pojedinci u SAD moći naskoro privatno proizvesti atomsku bombu u »kućnoj radinosti« i tako ozbiljno ugroziti društveni poredak. Nažalost, već mogu pojedinci bez velikih poteškoća samovoljno krojiti liturgijske zakone i oblikovati liturgiju u »kućnoj radinosti«!

Fra Jure Radić